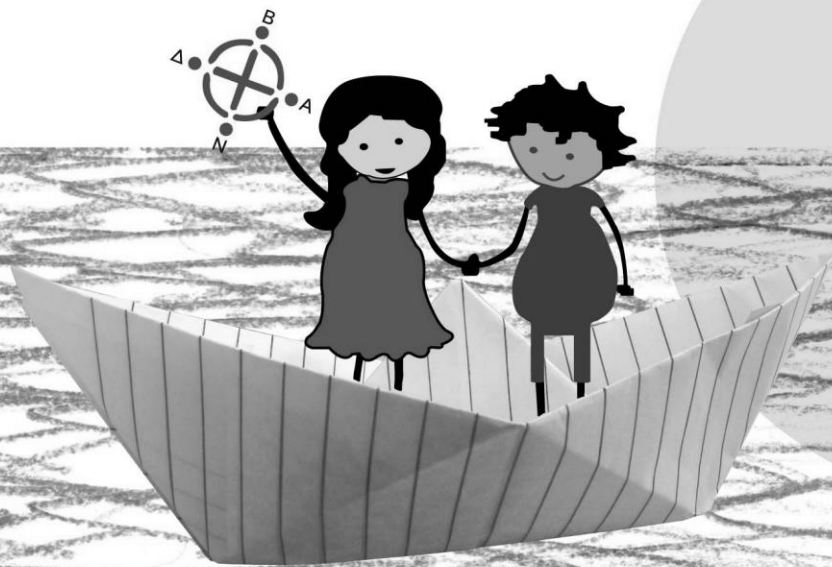

Μικρή Πυξίδα compasito

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

HFC
"Hope
For
Children"

COUNCIL
OF EUROPE CONSEIL
DE L'EUROPE

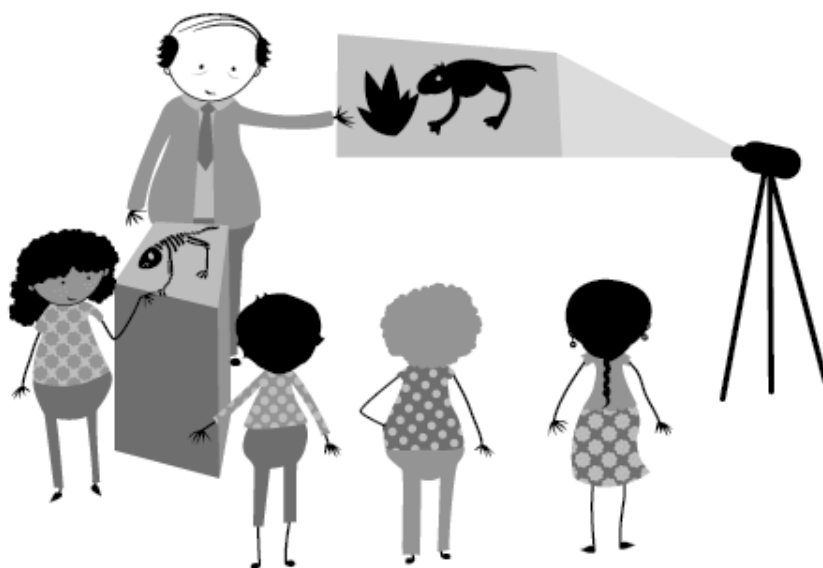
Επίτροπος Προστασίας
των Δικαιωμάτων
του Παιδιού

4. Εκπαίδευση και αναψυχή

Ο μόνος τρόπος για να διδάξουμε τη δημοκρατία είναι να διδάξουμε δημοκρατικά. Αν καθιερωθεί η σύνδεση, μπορεί να διευκολύνει την καλύτερη και την ευρύτερη πρόσβαση στην εκπαίδευση και από εκεί, σε ένα ευρύτερο σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ομιλία από τη Maud de Boer-Buquicchio
Αναπληρώτρια Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης

Η εκπαίδευση είναι η ίδια ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Είναι απαραίτητη για την ανθρώπινη ανάπτυξη, καθώς είναι και ένα εργαλείο για την απόκτηση και την απόλαυση άλλων δικαιωμάτων. Το Άρθρο 26 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ) κατοχυρώνει ότι όλοι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση και ότι η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν τουλάχιστον για το βασικό επίπεδο, το οποίο πρέπει να είναι υποχρεωτικό. Το Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου Αρ.1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΣΑΔ) εγγυάται το δικαίωμα στην εκπαίδευση για όλους. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση και οι ακαδημαϊκές σπουδές, οι οποίες στη σημερινή Ευρώπη ακόμη δεν είναι προσβάσιμες για όλους, θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό ευρύτερα διαθέσιμες.

Ωστόσο, η δωρεάν πρόσβαση στη βασική εκπαίδευση από μόνη της δε θεωρείται πια ικανοποιητική, ώστε να εγγυάται το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Πρέπει να ικανοποιούνται τρεις ακόμα απαιτήσεις:

1. Ίσες ευκαιρίες: Το κράτος πρέπει να εγγυάται όχι μόνο την ίση πρόσβαση, αλλά επίσης ίσες ευκαιρίες για επιτυχία. Αυτό σημαίνει ότι ορισμένα παιδιά μπορεί να χρειαστούν επιπρόσθετη βοήθεια και ειδικές συνθήκες. Τα κωφά παιδιά, για παράδειγμα, έχουν το δικαίωμα σε εύλογες διευκολύνσεις που να τα βοηθούν να μαθαίνουν, όπως η νοηματική γλώσσα, τα ακουστικά βαρηκοΐας και διερμηνείς, οποτεδήποτε είναι αναγκαίο. Παρόμοιες προσαρμογές θα πρέπει να γίνονται για όλα τα παιδιά με ειδικές ανάγκες ώστε να μπορούν να περιλαμβάνονται στα ίδια σχολεία με άλλα παιδιά και να έχουν ίσες ευκαιρίες για να πετύχουν. Για παράδειγμα, ορισμένα παιδιά, όπως τα παιδιά νομάδων σε μερικές Ευρωπαϊκές χώρες, μπορεί να στερούνται το δικαίωμά τους στην εκπαίδευση αν δεν παρέχεται ειδική εκπαίδευση που να διευκολύνει το νομαδικό τρόπο ζωής των γονιών τους. Η ισότητα στις ευκαιρίες για επιτυχία στην εκπαίδευση απαιτεί επίσης προσοχή σε άλλους παράγοντες, όπως τη χρήση της μητρικής γλώσσας.

σας ενός παιδιού, τις συνθήκες για τα μαθήματα στο σπίτι, την πρόσβαση σε βιβλία, ή οποιαδήποτε μαθησιακή δυσκολία. Η μάθηση στη μητρική γλώσσα κάποιου, όχι μόνο ευνοεί τη σχολική επιτυχία, αλλά επίσης αποτελεί ένα πολιτισμικό δικαίωμα. Η σχολική αποτυχία δεν είναι η λύση για τις μαθησιακές δυσκολίες. Αυτές πρέπει να αντιμετωπίζονται από εκπαιδευτικούς καλά εκπαιδευμένους σε διαφορετικούς τρόπους μάθησης και με μη διδακτικό προσωπικό όπως κοινωνικοί λειτουργοί, διαμεσολαβητές ή ψυχολόγοι. Οι ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην καταπολέμηση της φτώχειας.

2. Ποιοτική εκπαίδευση: Το κράτος πρέπει να εγγυάται ίση πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Πολύ συχνά υπάρχει ένα σύστημα δυο βαθμίδων, με ένα είδος εκπαίδευσης για την ελίτ με καλά εκπαιδευμένο προσωπικό και υψηλής ποιότητας υποδομή, και ένα άλλο, για τους φτωχούς, χωρίς τους απαραίτητους τεχνικούς και ανθρώπινους πόρους. Μια βασική εκπαίδευση, κοινή για όλους μέχρι μια ορισμένη ηλικία και η οποία προωθεί τη γνώση και τις ικανότητες που χρειάζονται για το μέλλον, πρέπει να είναι εγγυημένη. Αλλά η ποιοτική εκπαίδευση δε μπορεί να περιορίζεται σε αυξανόμενες εισροές υλικών στο σχολικό σύστημα ή στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του σχολείου. Όπως ορίζεται από την UNESCO,¹ η ποιοτική εκπαίδευση πρέπει να βασίζεται σε μια προσέγγιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να απευθύνεται σε νέους τομείς που να περιλαμβάνουν την πολιτισμική διαφορετικότητα, την πολυγλωσσία στην εκπαίδευση, την ειρήνη και την απουσία βίας, την αειφόρο ανάπτυξη και τις βιοτικές δεξιότητες.

3. Εκπαίδευση για την πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας: Η εκπαίδευση, στην οποία έχουν δικαίωμα όλα τα ανθρώπινα όντα, δεν περιορίζεται στις βασικές αρχές της γραφής και της αριθμητικής. Η ΟΔΔΑ δηλώνει κατηγορηματικά ότι η εκπαίδευση πρέπει να στοχεύει στην «πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κατανόηση και την ειρήνη ανάμεσα στα έθνη του κόσμου». Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ) επεκτείνεται περαιτέρω στο είδος της εκπαίδευσης την οποία δικαιούται το κάθε παιδί:

Η προετοιμασία του παιδιού για μια υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία, στο πνεύμα της κατανόησης, της ειρήνης, της ανεκτικότητας, της ισότητας μεταξύ των φύλων και της φιλίας ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους, τις εθνικές και τις θρησκευτικές ομάδες και τα άτομα ιθαγενούς καταγωγής.

ΣΔΠ Άρθρο 29

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση είναι συνεπώς, το δικαίωμα σε μίαν εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτή η ολιστική πλευρά της εκπαίδευσης μπορεί να εξυπηρετείται από την τυπική εκπαίδευση, όσο και από τη μη τυπική εκπαίδευση, η οποία αναφέρεται σε εκπαιδευτικά προγράμματα εκτός του τυπικού σχολικού συστήματος και τα οποία συχνά παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις. Οι δυο μορφές είναι συμπληρωματικές η μια για την άλλη.

Μπορεί να φανεί περίεργο σε μερικά παιδιά ότι η εκπαίδευση είναι δικαίωμα, αλλά επίσης υποχρεωτική. Μπορεί να καταφέρουν να κατανοήσουν αυτήν την απαίτηση, αν μπορούσαν να μάθουν για τα παιδιά που δεν έχουν πρόσβαση σε σχολεία και αναλογιστούν το πώς αυτή η στέρηση μπορεί να επηρεάσει το παρόν και το μέλλον τους.

Με αυτό το θέμα συνδέεται το ζήτημα της εργασίας των παιδιών. Καθώς οι ενήλικες έχουν δικαίωμα στο να δουλεύουν, τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ειδική προστασία από την υπερβολική ή την επικίνδυνη εργασία. Το να πηγαίνει στο σχολείο θεωρείται η κύρια 'εργασία' του παιδιού. Ωστόσο, ορισμένα παιδιά πρέπει να δουλέψουν για να στηρίξουν την επιβίωση της οικογένειάς τους και όλα τα παιδιά μπορούν – και πρέπει να βοηθούν τις οικογένειές τους. Πολλά παιδιά δουλεύουν το καλοκαίρι για να βγάλουν το χαρτζιλίκι τους, που μπορεί να είναι μια σημαντική εμπειρία ζωής με ισχυρή εκπαιδευτική λειτουργία. Ωστόσο, τα παιδιά πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι ο νόμος τα προστατεύει από την κακοποίηση και από τις δραστηριότητες που μπορεί να είναι επικίνδυνες ή βλαβερές για την υγεία τους. Η εργασία ενός παιδιού δεν πρέπει ποτέ να παρεμβαίνει στο δικαίωμα του στην εκπαίδευση ή το δικαίωμα του να ξεκουράζεται και να παίζει (ΣΔΠ, Άρθρα 32 και 36). Τα παιδιά μπορούν να μάθουν για την εκμετάλ-

λευση των παιδιών στο παρελθόν στους χώρους εργασίας από ιστορίες ή ταινίες. Τα μεγαλύτερα παιδιά θα πρέπει να μαθαίνουν για τις σύγχρονες μορφές της παιδικής εργασίας και να κατανοήσουν τη διαφορά μεταξύ της κατάλληλης εργασίας για τα νεαρά άτομα και της εκμετάλλευσης.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΝΕΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Το 1996, μια επιτροπή της UNESCO παρείχε ένα περίγραμμα των κύριων εντάσεων που αντιμετωπίζει ο κόσμος και που επηρεάζουν την εκπαίδευση:²

1. ένταση μεταξύ του παγκόσμιου και του τοπικού
2. ένταση μεταξύ του οικουμενικού και του ατομικού
3. ένταση μεταξύ της παράδοσης και του νεωτερισμού
4. ένταση μεταξύ του πνευματικού και του υλικού
5. ένταση μεταξύ των μακροχρόνιων και των βραχυπρόθεσμων εκτιμήσεων
6. ένταση μεταξύ του ανταγωνισμού και των ίσων ευκαιριών
7. ένταση μεταξύ της εξαιρετικής επέκτασης της γνώσης και της ικανότητας των ανθρώπων να την αφομοιώνουν.

Ως στρατηγική που θα μπορούσε να βοηθήσει στο να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, η UNESCO έχει τονίσει 'τέσσερις πυλώνες' μάθησης:

1. *Μαθαίνω να συνυπάρχω*: Συγκεκριμένα, αυτό σημαίνει ότι η εκπαίδευση πρέπει να ενδυναμώνει τις ικανότητες και τις δεξιότητες των μαθητών που χρειάζονται ώστε να αποδεχθούν την αλληλεξάρτησή τους με άλλους ανθρώπους: να χειρίζονται τις συγκρούσεις· να εργάζονται και να οργανώνουν μαζί άλλους κοινούς στόχους και ένα κοινό μέλλον· να σέβονται τον πλουραλισμό και τη διαφορετικότητα (για παράδειγμα στα φύλα, στην εθνότητα, στη θρησκεία και την κουλτούρα)· να συμμετέχουν ενεργά στη ζωή της κοινότητας.

2. *Μαθαίνω πώς να μαθαίνω*: Αυτό σημαίνει ότι η εκπαίδευση πρέπει να βοηθά τους μαθητές να αποκτούν τα εργαλεία της γνώσης: τα ουσιαστικά μαθησιακά εργαλεία για την επικοινωνία και την προφορική έκφραση, τη γραφή, την αριθμητική και την επίλυση προβλημάτων· να κερδίσουν μια ευρεία γνώση και μια εις βάθος γνώση νέων τομέων· να κατανοήσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις· αλλά πιο σημαντικό από όλα, να μάθουν πώς να μαθαίνουν.

3. *Μαθαίνω να πράττω*: Η εκπαίδευση πρέπει να βοηθά τους μαθητές να αποκτούν επαγγελματικές δεξιότητες και κοινωνικές και ψυχολογικές ικανότητες που θα τους επιτρέψουν να λάβουν πιο εμπειριστατωμένες αποφάσεις σχετικά με διάφορες καταστάσεις της ζωής, να λειτουργούν σε κοινωνικές και επαγγελματικές σχέσεις, να συμμετέχουν σε τοπικές και παγκόσμιες αγορές, να χρησιμοποιούν τεχνολογικά εργαλεία, να εκπληρώνουν τις βασικές τους ανάγκες και να βελτιώνουν την ποιότητα της δικής τους ζωής και αυτής των άλλων.

4. *Μαθαίνω να είμαι*: Η εκπαίδευση πρέπει να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας και να επιτρέπει στους ανθρώπους να δρουν με μεγαλύτερη αυτονομία, κρίση, κριτική σκέψη και προσωπική ευθύνη. Πρέπει να στοχεύει στην ανάπτυξη όλων των πτυχών του δυναμικού της: για παράδειγμα, τη μνήμη, τη λογική, την αισθητική, τις πνευματικές αξίες, τις σωματικές ικανότητες και δεξιότητες επικοινωνίας· με ένα υγιές τρόπο ζωής, απολαμβάνοντας τον αθλητισμό και την αναψυχή· εκτιμώντας την κουλτούρα ενός ατόμου· έχοντας δεοντολογία και ακολουθώντας ένα ηθικό κώδικα· την ικανότητα ενός ατόμου να υπερασπίζεται τον εαυτό του και να μιλά για τον εαυτό του· την ανθεκτικότητα.

Αυτές οι εκπαιδευτικές προκλήσεις έχουν δώσει κίνητρο σε άλλους διεθνείς οργανισμούς, για να αναπτύξουν νέες στρατηγικές, που να συναντούν τους μελλοντικούς στόχους της εκπαίδευσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη Στρατηγική της Λισσαβώνας,³

διευκρίνισε τις κύριες ικανότητες που είναι απαραίτητες για την επιτυχία αποτελεσματικών και καλά εκπαιδευμένων πολιτών στην Ευρώπη:

- Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα
- Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες
- Μαθηματικές ικανότητες
- Βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία
- Ψηφιακές ικανότητες
- Μαθαίνοντας πώς να μαθαίνουμε
- Κοινωνικές και πολιτικές ικανότητες
- Πνεύμα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας
- Γνώση για τον πολιτισμό και έκφραση

Οι δυο κύριες έννοιες που ολοκληρώνονται στις ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές πολιτικές είναι: το όραμα μιας *δια βίου μάθησης σε μια κοινωνία μάθησης*. Η ιδέα είναι μια κοινότητα όπου προσφέρονται στους ανθρώπους διαφορετικές δυνατότητες για να αναπτύξουν τις δεξιότητες τους για ολόκληρη τη ζωή τους. Αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι οι διαδικασίες τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης έχουν συμπληρωματικούς ρόλους. Η μη τυπική εκπαίδευση μπορεί να αφορά ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και μεθοδολογιών. Οι πιο ευέλικτες προσεγγίσεις της μπορούν να παρέχουν γνώσεις γραφής και άλλες ικανότητες σε εκατομμύρια παιδιά και ενήλικες, που στερήθηκαν την πρόσβαση στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα ή που είναι λειτουργικά αναλφάβητοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Έχετε ποτέ συμμετάσχει σε οποιαδήποτε μη τυπική εκπαίδευση; Τι ήταν η εμπειρία σας; Πώς διέφερε από την τυπική εκπαίδευση;

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Το παιχνίδι είναι τόσο σημαντικό για την υγεία και την ανάπτυξη του παιδιού, που αναγνωρίζεται ως δικαίωμα στο Άρθρο 31 της ΣΔΠ. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση για το Δικαίωμα του Παιδιού στο Παιχνίδι, «το παιχνίδι...είναι μια βασική δραστηριότητα για την ανάπτυξη της δυναμικής του κάθε παιδιού...επειδή το παιχνίδι είναι ένας τρόπος να μαθαίνει να αγαπά και να ανακαλύπτει τη ζωή και όχι απλά ένας τρόπος για να περνάει την ώρα του».⁴

Σε οποιαδήποτε ηλικία, το παιδί όταν παίζει αναπτύσσει ικανότητες, εξασκεί το σώμα και την φαντασία του και εμπλέκεται σε σημαντική κοινωνικοποίηση. Το ίδιο Άρθρο της ΣΔΠ δηλώνει ότι τα παιδιά έχουν δικαιώματα «...να συμμετέχουν πλήρως στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή και (τα Κράτη) πρέπει να ενθαρρύνουν την πρόνοια για κατάλληλες και ίσες ευκαιρίες για πολιτιστικές, καλλιτεχνικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής και ψυχαγωγίας».

Το παιχνίδι, οι πολιτιστικές και οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες δεν είναι απλή αναψυχή και ευτυχία. Αυτές οι δραστηριότητες συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της αυτονομίας ενός παιδιού και προωθούν τις διαπροσωπικές και διαπολιτισμικές τους δεξιότητες. Μέσα από το παιχνίδι και την τέχνη, τα παιδιά μπορούν να βιώσουν τις κύριες αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως ο σεβασμός, η αξιοπρέπεια, η ισότητα, η ενσωμάτωση, η δικαιοσύνη και η συνεργασία.

Επίσης, τα αθλήματα μεταδίδουν τις κοινωνικές αξίες της συμμετοχής, της συνεργασίας, της δέσμευσης, της προσπάθειας και του θετικού ανταγωνισμού. Ωστόσο, για να κερδίσουν αυτά τα εκπαιδευτικά οφέλη από τον αθλητισμό, οι συντονιστές και τα παιδιά πρέπει μαζί να τον χρησιμοποιήσουν συνειδητά για τέτοιους σκοπούς και να γνωρίζουν επίσης τους κινδύνους που μπορεί να παρουσιάσει ο αθλητισμός, ιδιαίτερα όταν γίνεται ανταγωνιστικός.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ UNESCO 'ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ'

Το Παγκόσμιο Φόρουμ για την Εκπαίδευση, που πραγματοποιήθηκε το 2006, έκανε δεκτό το Πλαίσιο Δράσης του Ντακάρ, τη νέα παγκόσμια στρατηγική για την 'Εκπαίδευση για όλους', το οποίο θα εφαρμοστεί από την UNESCO και τις κυβερνήσεις τη δεκαετία που ακολουθεί. Αυτό το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην πρώιμη παιδική φροντίδα, την ποιοτική εκπαίδευση, την εξάλειψη της ανισότητας μεταξύ κοριτσιών και αγοριών και τη βελτίωση των βιοτικών δεξιοτήτων.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Οι δραστηριότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εκπαίδευση βασίζονται στην **Ευρωπαϊκή Σύμβαση Πολιτισμού**. Υπάρχουν δυο κύριοι τομείς του Συμβουλίου που ασχολούνται με την εκπαίδευση, η Διεύθυνση της Εκπαίδευσης του Σχολείου, η Εξωσχολική και η Ανώτερη Εκπαίδευση και η Διεύθυνση Νεολαίας και Αθλητισμού. Οι δραστηριότητες της Διεύθυνσης της Εκπαίδευσης του Σχολείου, της Εξωσχολικής και Ανώτερης Εκπαίδευσης επικεντρώνονται στην ποιοτική εκπαίδευση, τις μοντέρνες εκπαιδευτικές πολιτικές, τον διαπολιτισμικό διάλογο μέσω της εκπαίδευσης και την εκπαίδευση για τη δημοκρατική αγωγή του πολίτη.

Η Διεύθυνση Νεολαίας και Αθλητισμού αναπτύσσει πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές και πραγματοποιεί προγράμματα για την ανάπτυξη συνεκτικών και αποτελεσματικών πολιτικών για τα παιδιά και τους νέους σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Παρέχει χορηγίες και εκπαιδευτική υποστήριξη για τις διεθνείς δραστηριότητες που στοχεύουν στην προώθηση της δημοκρατικής πολιτότητας των παιδιών και των νέων, στην προώθηση της δημοκρατικής συμμετοχής, της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα, της κοινωνικής συνοχής και συμπερίληψης των νεαρών ατόμων. Ο τομέας της Νεολαίας λειτουργεί ως Ευρωπαϊκό κέντρο πηγών για τη μη τυπική εκπαίδευση.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθεί επίσης τον αθλητισμό ως μέσο για την ανάπτυξη του δίκαιου παιχνιδιού και της ανεκτικότητας ανάμεσα στους ανθρώπους και ενθαρρύνει τους υγιείς τρόπους ζωής και τη συμμετοχή στον αθλητισμό. Παράδειγμα, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο δημιούργησε τον Οδηγό για τον Καθαρό Αθλητισμό, ένα εκπαιδευτικό πακέτο για τα σχολεία και τους αθλητικούς οργανισμούς.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Delors, Jacques, *Learning: the Treasure Within: Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century*: UNESCO Publishing, 1996: www.unesco.org/delors/delors_e.pdf
- Recommendation of the European Parliament and the Council of 18 December 2006 on Key Competencies for Lifelong Learning, Doc: (2006/ 962/EC), Official Journal of the European Union, 2006: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oi/2006/1_394/1_39420061230en00100018.pdf

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- Συμβούλιο της Ευρώπης: www.coe.int
- Διεύθυνση Νεολαίας και Αθλητισμού, Συμβούλιο της Ευρώπης: www.coe.int/youth
- Enabling Education Network: www.eenet.org.uk
- Ευρωπαϊκή Παραολυμπιακή Επιτροπή (EPC): www.europaralympic.org
- Ευρωπαϊκή Χάρτα Αθλητισμού: www.coe.int/t/dg4/sport/SportinEurope/charter_en.asp
- Ποδόσφαιρο κατά του Ρατσισμού στην Ευρώπη: www.farennet.org
- International Play Association: www.ipaworld.org/home.html
- Let's kick racism out of football: www.kickout.org
- Right to Education Project: www.right-to-education.org
- UNESCO: portal.unesco.org/education

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Βλέπε UNESCO, Εκπαίδευση για την Ειρήνη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα: www.portal.unesco.org/education
2. Delors, Jacques, Learning: the Treasure Within: Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century: UNESCO Publishing, 1996, σ. 16
3. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key Competencies for Lifelong Learning, Doc: (2006/962/EC), Official Journal of the European Union, 2006
4. 'Declaration' International Play Association, 1982